

Montseny, *mntanya dels senyals*.

Sempre he vist en el Montseny com una escola d'aprenentatges continuats, talment com si produís als seus estadants i usuaris una immersió permanent, de valors, de simbolismes, de referents, dins d'aquest escenari la meua percepció concloent es que es tracte d'un massís generador de pionerismes, com difícilment trobaríem en cap altra muntanya.

Als inicis de l'efervescència de l'ambientalisme, la dècada dels anys setanta, els aleshores anomenats grups de defensa de la natura, proliferaven arreu del país, alertant de les agressions que arreu del país patien el paisatges, particularment com a conseqüència de l'urbanisme especulatiu, que s'escampava arreu del territori, amb formes i intensitats diferents. Va ser en aquest context que es va constituir el Grup de Defensa del Montseny i del Montnegre, uns dels seus ideòlegs, era en Jordi Baiget, el poeta montsenyenc de la modernitat, perdut prematurament per una maltempsada de la vida, va ser ell que va establir la divisa del grup amb la frase: ***Montseny, Montsignis, fem-lo mont senyal de cultura i de civisme***, amb aquesta expressió, intel·ligent, precisa i erudita reubicava el massís al cor del simbolisme que l'ha acompanyat i que probablement l'acompanyarà sempre: *la muntanya del senyal, la muntanya sempre avançada als temps*

El nom *mont signis* es troba en diferents documents medievals, tanmateix la primera vegada que apareix publicat es en les Cròniques d'en Jeroni Pujades, a finals del s. XVI on es documenta com la muntanya dels senyals, referint-se a la significança que té per la gent del mar, que prenen el massís com referència topogràfica -la seva sil·lueta es albirada des de molta distància de la costa-.

Modernament apareix com massís símbol en l'Oda a la Pàtria d'en Bonaventura Carles Aribau, aquesta obra, està considerada la peça literària cabdal que donarà el tret de sortida a la Renaixença, en el primer vers, l'autor s'hi refereix tot demanant-l'hi cap on va el "vell Montseny". En el context d'aquest important moviment cultural, a l'entorn del massís es desplegaran de manera pionera, ara en podríem dir progressista, diverses manifestacions culturals i/o científiques, que tindran lloc de manera iniciàtica en el massís, una d'elles la protagonitza l'Antoni Massó, de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, que publicarà en el butlletí de l'Associació, la primera denúncia d'impacte ecològic coneguda al país, , la causa es la "tala d'avets i faigs colossals ". En el mateix període, sortirà publicada la primera guia de muntanya del país, en català, castellà i francès, el seu autor, Artur Osona, la signarà com propietari de la vila de Breda. Abans de tombar el segle XX es fundarà la primera entitat naturalista, del Catalunya, l'Institució Catalana d'Història Natural, que declararà el Montseny, de forma quasi immediata a la seva constitució, Camp d'Experimentació Científica, un rol que ja no abandonarà mai més. Actualment son nombroses les recerques desplegades des de diferents institucions i centres de recerca, entre els que es poden citar diferents recerques avançades sobre canvi global, fins el pla de seguiment dels paràmetres ecològics, organitzat des del Òrgan gestor del Parc Natural.

Els moviments de renovació pedagògica (1914-1923) i de la Catalunya republicana encapçalats per pedagogs innovadors de l'Institut-Escola (1931-1936), com Alexandre Galí i Rosa Sensat, en els seus estadis mes incipients, iniciaren experiències avançades de didàctica de la natura, en el massís, com varen ser les colònies d'estiu (1934) de Can Sorell, a sant Pere de Vilamajor. El caliu que quedà d'aquest moviment després del llarg període franquista, el mantingué l'Àngels Ferrer, filla de Rosa Sensat, els coneixements i escrits de la qual en part varen ser un component conceptual substancial, en els continguts i materials de la primera escola de natura de l'estat espanyol, a can Lleonart, al cor del Parc Natural.

La primera proposta "efectiva" de protecció d'un espai natural, altra vegada seria el massís del Montseny, amb la creació del Patronat de la Muntanya del Montseny, aprovada l'any 1928., tanmateix haurien de passar cinquanta anys perquè s'aprovés el Pla Especial del Parc Natural del Montseny, refrendat per la UNESCO, amb la Declaració de Reserva de la Biosfera..

Per a mi, insisteixo, el Montseny ha estat i continua essent una font d'aprenentatges permanent, que ens regala bellesa i saviesa a raig. Actualment amb la perspectiva que dona el temps, s'hauria de reconèixer el paper que han jugat en la conformació dels valors paisatgístics i culturals, els homes i dones del poble ras, que durant centúries hi han treballat i peonat.

Martí Boada

Baix Montseny, 11 de setembre, 2009 Diada Nacional de Catalunya.